

**DET KONGELIGE
FISKERI- OG KYSTDEPARTEMENT**

Politisk rådgiver John Erik Pedersen

"Ferskfiskstrategien/fornyelsesprogrammet for kystflåten"

Workshop om fangstbasert akvakultur
(levendefangst, mellomagring og oppføring)

Myre, onsdag 4. juni 2008

Kjære alle sammen!

Tusen takk for invitasjonen til denne workshopen om fangstbasert akvakultur.

Først et litt overordnet blick på den norske fiskeri- og havbruksnæringa. Norge er som kjent verdens nest største eksportør av sjømat. Ifølge EFF eksporterer vi i gjennomsnitt 27 millioner måltider med sjømat hver dag. Dette gjør oss til en stormakt i den internasjonale sjømathandelen. Undersøkelser viser da også at folk i andre land først og fremst forbinder Norge med sjømat.

Sjømatnæringa har stor økonomisk betydning for Norge. Nærmere 40 milliarder i årlige eksportinntekter gir et betydelig bidrag til samfunnsutviklinga. Næringa er særlig viktig fordi den baserer seg på fornybare ressurser, og dermed har et langsiktig potensial som ikke alle andre næringer har.

Sjømatnæringa er også viktig fordi den skaper økonomisk aktivitet – og dermed grunnlag for bosetting – langs hele norskekysten. Uten ei lønnsom fiskeri- og havbruksnæring ville vi ikke hatt en levende kyst i Norge.

18. august 2007 ble regjeringens ferskfiskstrategi lansert. Regjeringens ferskfiskstrategi skal stimulere til større satsing på fersk fisk. Økt satsing på levendelagring og fangstbasert akvakultur er et av virkemidlene for å nå målet om en økning i verdiskapingen basert på fersk fisk av høy kvalitet. Økt vekst innenfor fangstbasert akvakultur skal komme lokalsamfunnene langs kysten til gode.

Levendelagring og fangstbasert akvakultur kan bli et nyttig verktøy i innsatsen for marin verdiskaping langs kysten. I strategien er det lansert 15 nye tiltak som skal bidra til å øke omsetningen av fersk fisk. Jeg skal fokusere på de fire tiltakene jeg mener er mest sentrale for dere:

1) Innføre en treårig prøveordning med kvotestimulans til fartøy som driver med levendefangst

Ordningen med kvotestimulans til fartøy som driver levendefangst er tenkt som en prøveordning over tre år med en avregning på 80 prosent. Dette vil si at kun 80 % av fangsten trekkes fra kvoten. Departementet legger til grunn at det kun er fisk som mellomlagres som skal utløse kvotebonus. Levende fangst som benyttes direkte til produksjon trekkes fra kvoten på ordinært vis. Ordningen inngår i [torskereguleringene nord for 62°N i 2008](#).

2) Utvide tidsrommet en fisk kan holdes i mellomlagring til 12 uker før fisken må slaktes eller overføres til havbruksanlegg

Oppholdstiden for mellomlagring av levende fisk i merd er utvidet fra fire til tolv uker før fisken enten må slaktes eller overføres til et havbruksanlegg. Endringen betyr at det er en større fleksibilitet med hensyn til når fisk som holdes i mellomlagring, må overføres til et havbruksanlegg eller slaktes. Samtidig ivaretas hensynet til fiskens velferd gjennom fôringskravet. Fisken skal fortsatt fores etter fire uker i mellomlagring. Fiskehelse- og forurensningsreglene vil komme til anvendelse idet fôring tar til. Når det settes fisk i anlegget, skal det sendes melding til Mattilsynet og Fylkesmannen slik at disse kan føre tilsyn med anleggene og fatte vedtak etter gjeldende regelverk.

3) Støtte investeringer i fartøy og infrastruktur med sikte på levendefangst

Fiskeri- og kystdepartementet har bedt Innovasjon Norge følge opp ferskfiskstrategien i oppdragsbrevet til Innovasjon Norge. Dette gjelder særlig tiltak som bidrar til bedre samarbeid i verdikjeden generelt. Mer konkret dreier det seg bl.a. samarbeid mellom havbruks- og villfisknæringen, knyttet til økt tilførsel av fersk råstoff og felles infrastruktur som mottaksanlegg/slakterier.

4) Endre øvre størrelsesbegrensning i kystflåten fra lengdegrense på 28 meter til en lasteromsbegrensning på 300 kubikkmeter

Departementet har hatt på høring et forslag om å endre den øvre størrelsesbegrensningen for kystfiskeflåten fra en lengdegrense på 28 meter til en begrensning i lasteromsvolum på 300 kubikkmeter. Forslaget har fått bred støtte fra høringsinstansene, og departementet har implementert den nye størrelsesbegrensningen gjennom forskriftsendringer 8. februar 2008.

Å satse på fersk fisk gir muligheter for økt verdiskapning og stabile arbeidsplasser i kystdistriktene. Dette skal gjøres ut fra våre naturgitte fortrinn som nærhet til rike fiskefelt, rent og kaldt hav samt nærhet til de store europeiske markedene.

Det er et stort marked for fersk torskefilet av høy kvalitet i Europa. For at fiskeindustrien skal ha mulighet til å utnytte dette markedet bedre, er de avhengige av å bedre tilgangen på ferskt råstoff av høy kvalitet gjennom hele året. Gjennom fangstbasert akvakultur kan man forbedre kvaliteten, og oppnå jevnere og mer forutsigbare leveringstidspunkter. Levendelagring og fangstbasert akvakultur kan, ved riktig bruk, øke verdien av fiskekvoten man er tildelt. Fangstbasert akvakultur handler om å levere fersk fisk av god kvalitet til høyt betalende markeder.

Dagens forbrukere ønsker seg i økende grad sjømatprodukter. Vi ser også at markedet er villig til å betale mer for fersk enn frossen sjømat. Et valg om å produsere og levere fersk sjømat handler derfor også om hvilken markedsnisje produsentene ønsker å orientere seg inn mot.

Gjennom Innovasjon Norge finansierer vi et eget Marint verdiskapingsprogram. Målet med programmet er at flere norske produsenter skal etablere seg som foretrukne leverandører inn mot kunder som vil betale litt ekstra. Dette programmet er et tilbud til sjømatbedrifter i hele verdikjeden. Forutsetningen for å delta er at bedriftene inngår et forpliktende samarbeid med andre bedrifter, med målsetting å styrke bedriftenes markedsarbeid og kunnskap om sine kunder og markeder.

Hvorfor er så hovedinnsatsen i Marint verdiskapingsprogram rettet inn mot bedrifter som vil inngå strategisk samarbeid? Det kommer av erkjennelsen av at de fleste norske sjømatprodusentene er for små til enkeltvis å kunne bygge den markeds kunnskap og leveransesikkerhet som er nødvendig for å kunne betjene markedet optimalt. Gjennom nettverk ser vi derfor at lønnsomheten i de mindre norske sjømatbedrifter kan styrkes, samtidig som de fortsatt kan drive i sin skala og være hjørnesteinsbedrift i sine kystsamfunn.

Marint verdiskapingsprogram har til nå gitt støtte til 14 slike forpliktende nettverk. Vi er nå opptatt av at det blir etablert flere nettverk med deltagelse fra flåten – og flere nettverk med bedrifter lokalisert i Nord-Norge. Nettopp fordi vi mener det ligger store fordeler i et tettere samarbeid mellom flåtesiden og landsiden, ikke minst med tanke på kvalitet. Kvalitet slik kunden vil ha produktet, enten sjømaten skal være superfersk eller oppfylle særskilte miljøkrav. Et tettere samarbeid kan gjøre det lettere å målstyre de ulike

leveransene til de kundene som vil ha akkurat den størrelsen eller den kvaliteten. Vi ser nå at det er et slikt nettverk under etablering, men vi mener potensialet er mye større. Jeg tror jo også at fornøyde kunder i Norge, så vel som i utlandet, er viktig for å bygge stolthet for vår sjømat og for en karriere som lukter fisk.

Innovasjon Norge formidler også andre støtteordninger enn Marint verdiskapingsprogram som er viktig for marin sektor. Vi vet alle at levendelagring øker risikoen, både med hensyn på kostnad og gevinst. Innovasjon Norge kan her bidra til å dele risikoen gjennom sine virkemidler.

En annen hovedpilar i marint verdiskapingsprogram er å rette en særlig innsats mot utsatte kystsamfunn. I slike områder skal det stimuleres til omstilling og utvikling.

I Nordland er det fem kommuner der det skal satses særskilt på gjennom marint verdiskapingsprogram. Disse kommunene er Vågan, Vestvågøy, Bø, Øksnes og Lødingen.

Det er viktig at midlene til utsatte kystsamfunn i marint verdiskapingsprogram ikke skal erstatte omstillingsmidlene som gis som en del av regjeringens ordinære omstillingsarbeid. Mens kommunene og fylkeskommunene er målgruppen i det ordinære omstillingsarbeidet, retter vi midlene i marint verdiskapingsprogram mot bedriftene i disse områdene.

Opplegget er nå i startfasen. I løpet av året vil vi kunne se de første konkrete eksemplene på muligheter som eksisterer og prosjekter som kan støttes videre. Det arrangeres i disse dager oppstartsmøter i regi av Innovasjon Norge for områdene. Jeg deltok på oppstartsmøte i Alta i går hvor bedrifter fra Måsøy, Hasvik og Loppa som møtes. Det var også oppstartsmøte for Vesterålenregionen på Sortland i går. Vi mener disse møtene er svært viktige og jeg glad for at oppslutningen om disse synes å være bra.

FKD har ikke et eget program for fornyelse av kystfiskeflåten. Vi bruker Innovasjon Norge til dette formålet. Innovasjon Norge yter kommersielle lån til fiskeflåten. I de prosjektene hvor båteier også utvikler en ny type utstyr eller installerer nytt utstyr som ikke er utprøvd før, vil dere også kunne motta tilskudd.

Forskning er en av de viktigste byggesteinene for velstand og vekst i et land. Regjeringa har i sin politiske plattform satt seg som mål å styrke kunnskapsnasjonen Norge, og gjøre Norge til en av de ledende økonomiene på de områdene hvor vi har fortrinn. Og nettopp *dere* representerer områder der vi har fortrinn.

Marin sektor er også en av de prioriterte næringene innenfor forskningsfinansiering i Norge. Hvert år bevilges betydelige midler til forskning i næringen.

Innovasjon Norge og Norges forskningsråd har en felles strategiplan for utvikling av torsk i oppdrett og fangstbasert akvakultur. Denne planen skal revideres til høsten. Hvis dere ser viktige forskningsområder fremover er det derfor viktig at dere gir deres innspill til forskningsråder. Strategiplanen er ment som et hjelpemiddel i Innovasjon Norge og Forskningsrådet når man skal prioritere mellom søknadene som kommer inn.

Gjennom etableringen av Nofima har regjeringen samlet den næringsrettete havbruks-, fiskeri- og næringsmiddelforskningen i ett forskningskonsern. Det er tidligere

Fiskeriforskning, Akvaforsk, Matforsk og Norconserv som gått inn det nye selskapet, som har fått sitt hovedkontor i Tromsø.

Ved å samle våre forskningsressurser ønsker vi at *mer* grensesprengende forskning skal utvikles i Norge. Jeg har forventninger om at Nofima vil bli en nasjonal og internasjonal motor innenfor sitt område. Jeg er derfor helt sikker på at dere alle, og våre omgivelser, veldig raskt vil merke kraften og styrken som ligger i den nye organisasjonen, og at synergiene av sammenslåinga vil komme raskt til syne. Vi skal høre mer fra NOFIMA seinere i dag.

Fiskeri- og havbruksnæringa nyter godt av Norges naturressurser. At myndighetene vil sikre at bruken skjer på en bærekraftig måte, er derfor både naturlig og selvfølgelig. I tillegg ønsker vi å sikre at ressursene brukes på en måte som tjener samfunnet som helhet, også i framtida.

Stortinget har slått fast at fiskebestandene som landet høster av, tilhører fellesskapet. Vi er samtidig bevisste på at næringas muligheter til å bidra positivt til samfunnsutviklinga, er avhengig av at bedriftene tjener penger. Derfor er det viktig å skape gode, stabile rammevilkår for næringsaktørene, og ta hensyn til at sjømatnæringa konkurrerer globalt.

De viltlevende marine ressursene skal forvaltes bærekraftig. For å sikre dette, er forvaltninga basert på en føre-var holdning og en økosystembasert tenkning. Disse prinsippene er grunnleggende i vår fiskeriforvaltning.

For å sikre en bærekraftig forvaltning vurderer myndighetene med jevne mellomrom hvilke tiltak som bør settes i verk. Myndighetens vurderinger og avgjørelser bygger på en helhetlig tilnærming, og er basert på grundig faglig kunnskap. Før avgjørelsene blir tatt, veies en rekke ulike interesser mot hverandre. Det tas hensyn til *både* en langsiktig bærekraftig forvaltning av ressursene *og* ulike nærings- og distriktshensyn.

Innenfor disse begrensningene er det imidlertid mange alternative måter å utnytte ressursene på. Avhengig av hvilke mål som er satt, kan det legges forskjellige forvaltningsstrategier.

Et økende krav om økosystembasert ressursforvaltning innenfor fiskeriene, stiller store krav til forskning for å få fram den kunnskapen vi trenger for å forvalte ressursene. Miljøet i havet påvirker både hvordan fisken har det og kvaliteten på sjømatproduktene. Dette stiller krav til kunnskap om den gjensidige påvirkningen mellom hav, kyst og fjord og den næringsaktiviteten som fiskerinæringa representerer.

Kunnskap om påvirkning på miljø og verdiskaping i lokalsamfunn er viktig for fiskeriforvaltninga. Det samme gjelder kravene som markedet, forbrukerne og storsamfunnet stiller til produkter og produksjon.

Gjennom en rekke tiltak ønsker vi å legge til rette for økt levendelagring og fangstbasert akvakultur. Jeg håper og tror at tiltakene vil gi den effekten vi ønsker. Nå er det opp til dere i næringa å gripe mulighetene. Jeg håper denne workshopen kan synliggjøre muligheter og bidra til å løse utfordringene.

Takk for oppmerksomheten, og lykke til med workshopen!